


ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ


«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету
Сержанов В.В.
«01» червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ: ЕКОНОМІКА

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: Логістика

Статус дисципліни: Обов'язкова
Мова: Українська

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності: економіка» для здобувачів вищої освіти: Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки; Спеціальність: 051 Економіка; Освітня програма: Логістика.

Розробник: Андришин В.П., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної теорії протокол № 7 від «06» травня 2021 р.

Завідувач кафедри економічної теорії _____ Молнар Олександр Сергійович

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету протокол № 6 від «01» червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії _____ Шуліко А.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменуванняпоказників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1-й	1-й
Кількість модулів –2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи – 4.5	1-й	2-й
	Лекції:	
	24	8
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю: письмовий	Самостійна робота:	
	46	78
Форма підсумкового контролю: екзамен	Індивідуальна робота:	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Вступ до спеціальності: економіка» є ознайомлення студентів з особливостями майбутньої професії, її змістом та завданнями економічної діяльності, визначення ролі економіста в діяльності сучасного підприємства, особливостями організації підготовки фахівців з економіки.

Відповідно до освітньої програми, вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
- СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

- СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Так, як дана дисципліна викладається на першому курсі, то вона не потребує передумов вивчення інших дисциплін.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до ОП «Логістика», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки	ПРН 3
Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.	ПРН 4
Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин	ПРН 11
Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	ПРН 12
Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.	ПРН 15

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті після опанування навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності: економіка»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Застосовувати методи економічних досліджень в процесі аналізу економічних явищ	ПРН 3
Вміти визначати ефективність економіки, розраховувати показники ефективності виробництва.	ПРН 4
Вміти визначати пропозицію грошей, попит на гроші. Розуміти принципи функціонування грошового ринку.	ПРН 11
Вільно спілкуватися державною та англійською мовами під час проведення національних та міжнародних змагань, участі у науково-практичних проектах та презентації результатів своїх досліджень як усно, так і письмово.	ПРН 12

Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.	ПРН 15
---	--------

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виступи на практичних заняттях; модульні контрольні роботи; екзамен; виконання індивідуальних та групових навчально-дослідницьких завдань під час аудиторних занять та самостійної роботи що створюються на основі програмних результатів навчання; виконання тестових завдань.

Самостійна робота також включає: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до практичних занять; систематизацію вивченого матеріалу перед екзаменом; опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей; побудову мультимедійних презентацій тощо.

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми професійно орієнтованої проблематики з елементами наукового дослідження та його презентація; дослідження практичних ситуацій; розв'язування тестових завдань; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; аналіз підручників; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми тощо.

Аудиторна, самостійна та індивідуальна робота здобувачів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями, дистанційною організацією навчання в системі Moodle, індивідуальними семестровими завданнями та методичними рекомендаціями для самостійної роботи; тестовими завданнями для контролю та самоконтролю знань, умінь і навичок.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають: поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (мінімальна сума, що дозволяє студенту складати екзамен, – 35 балів); модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний

змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни; підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах: активна робота на лекційних заняттях; активна участь у виконанні практичних завдань; активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських, тестування, написання реферативних робіт тощо. Форми організації поточного контролю: індивідуальна, групова, фронтальна. Методи поточного контролю: усний та письмовий. Форма модульного контролю: написання модульної контрольної роботи, включаючи описові завдання та тести.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання індивідуальних завдань є: здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються різноманітні методи навчання: за джерелом інформації (словесні: розповідь, бесіда, лекція (оглядова, проблемна, тощо); наочні: ілюстрація, демонстрація; практичні); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації (індуктивні, дедуктивні, аналітичні); за ступенем самостійності мислення здобувачів при засвоєнні знань (репродуктивні, пошукові, дослідницькі), метод «мозкового штурму» та ін.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни (теоретичний компонент оцінки, який складається з сумарних результатів проведених викладачем опитувань студентів і тестування) та індивідуальної (самостійної) роботи студента (практичний компонент – реферат, стаття, есе тощо). **Форма модульного контролю:** модульні контрольні роботи. **Форма підсумкового семестрового контролю:** екзамен.

Студенти вивчають дану дисципліну протягом семестру і складається із двох модулів. В кінці кожного модуля (лекції, практичні заняття) виконується модульна контрольна робота.

Поточне та підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за 100 бальною системою за кожний модуль – по 50 балів за модульну контрольну роботу та 50 балів також виставляє викладач на підставі результатів перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни (теоретичний компонент оцінки, який складається з сумарних результатів проведених викладачем опитувань студентів і тестування) та індивідуальної

(самостійної) роботи студента (практичний компонент – реферат, доповідь, стаття, есе тощо).

Критерії оцінювання знань та підсумкового контролю.

Оцінка знань, умінь та практичних навичок студента з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів:

- поточного контролю знань;
- підсумкового контролю знань (залік/екзамен).

Поточний контроль знань студентів здійснюється за двома складовими: - контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру; - контроль за виконанням модульних завдань.

При контролі систематичності та активності роботи студента оцінці підлягають:

- відвідування семінарських занять;
- активність на семінарських заняттях;
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу;
- підготовка і презентація рефератів, наукових доповідей, участь в олімпіадах тощо.

Максимальна оцінка контролю систематичності та активності роботи студента становить 10 балів.

Порядок оцінювання:

10 балів – відвідано не менше 90% семінарських (практичних) занять та отримано оцінки «добре», «відмінно».

7 балів – відвідано не менше 75% семінарських (практичних) занять та отримано оцінки «добре», «відмінно»

5 балів – відвідано не менше 60% семінарських (практичних) занять та отримано оцінки «добре», «відмінно».

3 балів – відвідано не менше 50% семінарських (практичних) занять та отримано оцінки «добре», «відмінно».

Систематичність та активність роботи всіх інших студентів оцінюється в «0»балів.

Оцінювання індивідуальної (самостійної) роботи здійснюється у межах 20 балів:

- **10 балів** – за підготовку рефератів, проектних та творчих робіт, а саме:
- за підготовку рефератів – до 3 балів за 1 роботу;

- проектних робіт – до 3 балів за 1 роботу;
- творчих робіт – до 3 балів за 1 роботу;
- **10 балів** – за участь в наукових конференціях, підготовку науково-дослідних статей та їх озвучення, опрацювання наукових статей та першоджерел, участь в олімпіадах та конкурсах, а саме:
 - за участь в наукових конференціях – до 3 балів за 1 роботу;
 - підготовку науково-дослідних статей та їх озвучення – до 2 балів за 1 роботу;
 - опрацювання наукових статей та першоджерел – до 2 балів за 1 роботу; -участь в олімпіадах та конкурсах – до 3 балів за 1 роботу;

Модульний контроль

Протягом семестру студенти виконують два модульні завдання, кожне з яких оцінюється в діапазоні **від 0 до 50 балів**.

Модульне завдання виконується у вигляді письмової контрольної роботи і включає два теоретичні питання та тести;

Недоліки та помилки, якими вважаються:

- неохайне оформлення роботи, незагальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк (мінус 5 балів);

Максимальна оцінка одного модульного контролю становить 50 балів.

В разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин студент має право за дозволом декана скласти їх протягом двох тижнів після виникнення заборгованості. **Підсумкова оцінка з дисципліни**

Контроль успішності студента здійснюється з використанням методів і засобів що визначаються університетом. Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується в УжНУ, ресструється прийнятим в університеті чином з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

За результатами підсумкової атестації зі змістового модуля (дисципліни) результати оцінювання перераховуються в шкалу оцінювання ECTS та національну шкалу за системою: **Семестрова оцінка є середньоарифметичною сумою балів двох змістових модульних контролів**. Наприклад, студент за результатами першого модульного контролю набрав 80 балів; за результатами другого модульного контролю отримав 100 балів; семестрова оцінка у подібному випадку складе: $(80+100)/2 = 90$ (за шкалою ECTS – «А»; за розширеною національною шкалою – «відмінно»).

Студент, який в результаті поточного оцінювання, або підсумкового контролю за змістовними модулями отримав більше 60 балів і отриманий бал його влаштовує, має право не складати екзамен із дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. При умові, що студент(ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль з дисципліни, він (вона) має складати екзамен.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання отримав менше **60 балів зобов'язаний** скласти екзамен із дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку оцінені менш ніж **60 балів**, він (вона) рахуються такими, що не здали підсумковий контроль.

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за шкалою, наведеною в таблиці

Шкала оцінювання навчальних досягнень

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	ICP	50	100
8	8	8	8	8			

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	ICP	50	100
8	8	8	8	8			

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	40	5	40
Доповіді згідно переліку індивідуальних завдань	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

До модульного контрольного оцінювання допускаються всі здобувачі, а до підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни – здобувачі, які отримали не менше 35 балів. При визначенні оцінки за модуль враховуються результати МКР та поточного контролю під час практичних, самостійної та індивідуальної роботи. До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються здобувачі, які не виконали усі види обов'язкових практичних робіт, передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Здобувач, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

У наведеній нижче таблиці вказано критерії, за якими визначається рівень навчальних досягнень здобувача та відповідні відсотки за виконану роботу. Слід вважати, що знання, уміння та навички здобувача відповідають певному рівню навчальних досягнень, якщо вони відповідають критерію, вказаному для цього рівня, та критеріям для всіх попередніх рівнів.

Рівні навчальних досягнень	Відсотки	Критерії оцінювання навчальних досягнень
F	0-35%	Здобувач: дає неправильні відповіді на всі запитання передбачені програмовим матеріалом, у наведенні прикладів і не може їх виправити, не знайомий з основною літературою; не розуміє сутності основних категорій; не дає правильної відповіді на додатково поставлені запитання

FX	35-59%	Здобувач: розпізнає окремі об'єкти, явища і факти предметної галузі та може фрагментарно відтворити знання про них; має фрагментарні знання незначного загального обсягу (менше половини навчального матеріалу) за відсутності сформованих умінь та навичок
E	60-63 %	Здобувач: пояснює основні поняття навчального матеріалу; може самостійно відтворити значну частину навчального матеріалу; вміє за зразком виконати основне навчальне завдання
D	64-73%	Здобувач: вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; може пояснити основні методи контролю навчальних досягнень, що використовуються та наводити власні приклади на підтвердження деяких тверджень; вміє виконувати навчальні завдання передбачені програмою
C	74-81 %	Здобувач: добре володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; самостійно знаходить і виправляє допущені помилки; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання навчального завдання
B	82-89 %	Здобувач: вміє систематизувати і узагальнювати отримані відомості; володіє міцними знаннями, самостійно визначає проміжні етапи власної навчальної діяльності, аналізує нові факти, явища; вміє самостійно знаходити додаткові відомості та використовує їх для реалізації поставлених перед ним навчальних завдань, судження його логічні і достатньо обґрунтовані; має сформовані навички використання методів навчання і виховання
Рівні навчальних досягнень	Відсотки	Критерії оцінювання навчальних досягнень

А	90 - 100%	<p>Здобувач: має стійкі системні знання та творчо їх використовує у процесі навчальної діяльності;</p> <p>вміє планувати особисту навчальну діяльність, оцінювати результати власної практичної роботи;</p> <p>вміє самостійно знаходити джерела різноманітних відомостей і використовувати їх відповідно до мети і завдань власної пізнавальної діяльності;</p> <p>використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; вміє виконувати завдання, не передбачені в навчальній програмі; має стійкі навички використання методів контролю навчальних досягнень</p> <p>вільно опановує та використовує сучасні методи навчання і виховання, а також інформаційно-комунікаційні технології для поповнення власних знань та розв'язування професійно орієнтованих завдань</p>
---	-----------	--

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу. Державний стандарт вищої освіти в Україні. Система вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку. Вхідження до Єдиного європейського освітнього простору. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS). Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS з національною системою оцінювання в Україні та ВНЗ. Ступеневість вищої освіти, стисла характеристика освітньо-кваліфікаційних рівнів підготовки фахівців: «бакалавр», «спеціаліст». Напрями підготовки та спеціальності. Система державних стандартів вищої освіти. Галузеві стандарти напряму «Економіка підприємства». Варіативні освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійні програми всіх рівнів підготовки з професійного спрямування.

Тема 2. Організація навчального та виховного процесу у ВНЗ та на факультеті. Студентське самоврядування.

Місце ВНЗ у системі вищої освіти та системі підготовки кадрів вищими навчальними закладами для економіки України. Загальні відомості про ВНЗ. Статут ВНЗ, Правила внутрішнього трудового розпорядку ВНЗ. Основні структурні підрозділи ВНЗ: ректорат, деканат, кафедри, бібліотека, допоміжні служби. Місце та роль факультету в організації навчально-виховного процесу студентів. Історія, традиції, правила внутрішнього розпорядку, організація навчальної, наукової, виховної, культурно-масової роботи на факультеті. Роль навчальної, науково-дослідної, самостійної та громадської діяльності студентів у формуванні фахівців з менеджменту організацій і адміністрування. Органи самоврядування студентів у ВНЗ та на факультеті: роль в організації навчального процесу, побуту та відпочинку. Організація соціальної захищеності студентів у ВНЗ.

Тема 3. Історія і традиції ВНЗ. Етапи розвитку вищого навчального закладу.

Стисла характеристика етапів розвитку ВНЗ та факультетів. Прапор і герб ВНЗ. Формування навчального комплексу ВНЗ, процеси реструктуризації. Матеріально-технічна база та її удосконалення. Роль ректорів, викладачів - відомих діячів науки та працівників освіти у розвитку та формуванні сучасного іміджу ВНЗ. Найбільш відомі досягнення:

наукові праці, підручники, посібники, свідоцтва, патенти та ін. Нагороди колективу та професорсько-викладацького складу ВНЗ. Міжнародні зв'язки. Підготовка іноземних громадян у ВНЗ. Почесні гості та делегації. Наукові видання.

Тема 4. Професія «економіст»: зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності.

Галузева специфіка змісту підготовки економістів у ВНЗ. Потреби економіки та підготовка управлінців нового типу в Україні. Роль економіста в підготовці проектів перспективних і річних планів досліджень та розробок, заходів щодо підвищення їх економічної ефективності, науково-технічних звітів та іншої технічної документації. Основні завдання, що вирішують економісти: збирають, накопичують науково технічну інформацію та інші необхідні матеріали для виконання планової роботи або окремих завдань, систематизують і узагальнюють статистичні матеріали та інші дані по виданому завданню в цілому, її окремим розділам або етапам, здійснюють економічний аналіз господарської діяльності організації, розробляють заходи щодо забезпечення режиму економії, підвищують ефективності робіт, шляхом виявлення резервів, попереджують втрати і непродуктивні витрати, розробляють шляхи більш раціонального використання всіх видів ресурсів.

Тема 5. Роль випускової кафедри в підготовці фахівців. Ознайомлення з кафедрами ВНЗ.

Перелік профільюючих дисциплін окремих кафедр. Кадровий склад випускової кафедри. Роль випускової кафедри у забезпеченні змісту та організації підготовки фахівців з економіки: розроблення варіативної компоненти освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми, навчальних планів, формування навчально-методичного комплексу спеціальності, організація усіх видів практики та керування ними, викладання профільних професійно-орієнтованих дисциплін, державна діагностика рівня знань студентів. Ознайомлення з навчальним планом: графік навчання, навчальні дисципліни та послідовність їх вивчення, структурно-логічна схема, загальний обсяг навчальних годин та їх структура за формами організації навчання (аудиторна, самостійна робота), видами аудиторних занять (лекції, практичні та лабораторні заняття). Характеристика та зміст навчально-методичних комплексів дисциплін з фаху. Організація навчальної роботи на випусковій кафедрі.

Модуль 2

Тема 6. Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу ВНЗ.

Суть і складові інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу у ВНЗ. Класифікація джерел загальної, спеціальної, методичної та наукової літератури, галузевих видань. Роль і місце інформаційно-методичного забезпечення у навчальній та науково-дослідній діяльності студентів. Інформаційні можливості сайту ВНЗ. Загальні відомості: історія інституту; керівництво; факультети; кафедри; викладачі; форми навчання; структурні підрозділи; міжнародні зв'язки. Сьогодення: новини; ВНЗ у Болонському процесі; план організаційних заходів на поточний навчальний рік; студентське життя; довідник студента; розклад занять, іспитів. Наука: напрями наукових досліджень; наукові конференції ВНЗ. Навчальні структурні підрозділи. Бібліотека вищого навчального закладу як центр інформаційного забезпечення студентів.

Тема 7. Досвід роботи підприємств різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання в сучасних умовах.

Характеристика статусу підприємства (термін створення, форма власності, організаційно-правова форма господарювання, ступінь самостійності, місія підприємства, права та обов'язки підприємства, сфера діяльності, дотримання вимог щодо державної реєстрації та діяльності підприємства тощо). Визначення професійної орієнтації студентів: оцінювання ступеня схильності до діяльності економіста, з'ясування своїх сильних і слабких сторін як особистості.

Тема 8. Роль держави в управлінні економічними процесами.

Сутність та роль держави в сучасній економіці. Функції держави у сфері управління економікою. Основні напрямки державного регулювання: бюджетне, податкове, фінансово-кредитне.

Тема 9. Типи економічних систем. Основні глобальні проблеми економіки.

Сутність та види економічних систем. Класифікація економічних систем за основними класифікаційними ознаками. Відмінності розвитку доіндустріального, індустріального та постіндустріального суспільства. Особливості ринкової, командно-адміністративної, традиційної та змішаної економічних систем. Еволюція розвитку економічних систем. Аналіз переваг та недоліків основних економічних систем. Основи формування інноваційно-інформаційної економіки в Україні.

Тема 10. Поняття попиту та пропозиції.

Сутність попиту, фактори що визначають рівень попиту. Нецінові фактори впливу на попит. Поняття еластичності попиту. Закон попиту. Крива попиту. Сутність пропозиції, фактори що визначають розмір пропозиції. Поняття еластичності пропозиції. Нецінові фактори впливу на пропозицію. Поняття макроекономічної рівноваги.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Лекції	практ. (сем.)	лаб.	інд.	самоств. роб.		лекції	практ. (сем.)	лаб.	інд.	самоств. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Змістовний модуль 1.</i>												
Тема 1. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу.	8	2	2			5	13	1				8
Тема 2. Організація навчального та виховного процесу у ВНЗ та на факультеті. Студентське самоврядування.	8	2	2			5	16	1	1			8
Тема 3. Історія і традиції ВНЗ. Етапи розвитку вищого навчального закладу.	8	2	2			5	13	1				8
Тема 4. Професія «економіст»: зміст, характер	8	2	2			5	16	1				8

та сфера майбутньої професійної діяльності.												
Тема 5. Роль випускової кафедри в підготовці фахівців. Ознайомлення з кафедрами ВНЗ.	8	2	2			3	17		1			6
Всього за ЗМ № 1	43	10	10			23	44	4	2			38
Тема 6. Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу ВНЗ.	13	2	2			5	14	1	1			8
Тема 7. Досвід роботи підприємств різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання в сучасних умовах.	13	2	2			5	14	1				8
Тема 8. Роль держави в управлінні економічними процесами.	13	2	2			5	12	1				8
Тема 9. Типи економічних систем. Основні глобальні проблеми економіки.	12	4	2			5	12	1				8
Тема 10. Поняття попиту та пропозиції.	13	4	2			3	14		1			8
Всього за ЗМ № 2	47	14	10			23	46	4	2			40
Усього годин	90	24	20			46	90	8	4			78

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу.	2	
2	Тема2. Організація навчального та виховного процесу у ВНЗ та на факультеті. Студентське самоврядування.	2	1
3	Тема 3. Історія і традиції ВНЗ. Етапи розвитку вищого навчального закладу.	2	
4	Тема 4. Професія «економіст»: зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності.	2	
5	Тема 5. Роль випускової кафедри в підготовці фахівців. Ознайомлення з кафедрами ВНЗ.	2	1
6	Тема 6. Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу ВНЗ.	2	
7	Тема 7. Досвід роботи підприємств різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання в сучасних умовах.	2	1
8	Тема 8. Роль держави в управлінні економічними процесами.	2	
9	Тема 9. Типи економічних систем. Основні глобальні проблеми економіки.	2	
10	Тема 10. Поняття попиту та пропозиції.	2	1
Разом		20	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу.	5	8
2	Тема2. Організація навчального та виховного процесу у ВНЗ та на факультеті. Студентське самоврядування.	5	8
3	Тема 3. Історія і традиції ВНЗ. Етапи розвитку вищого навчального закладу.	5	8
4	Тема 4. Професія «економіст»: зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності.	5	8
5	Тема 5. Роль випускової кафедри в підготовці фахівців. Ознайомлення з кафедрами ВНЗ.	3	6
6	Тема 6. Інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу ВНЗ.	5	8
7	Тема 7. Досвід роботи підприємств різних форм власності та організаційно-правових форм господарювання в сучасних умовах.	5	8
8	Тема 8. Роль держави в управлінні економічними процесами.	5	8
9	Тема 9. Типи економічних систем. Основні глобальні проблеми економіки.	5	8
10	Тема 10. Поняття попиту та пропозиції.	3	8
Разом		46	78

Індивідуальна робота студентів:

- виконання індивідуального завдання (презентація);
- розв'язування розрахункових та тестових завдань.

Виконання індивідуального завдання кожним студентом. Цей вид робіт спрямований на підготовку презентаційного матеріалу, щодо тем (розділів, питань) самостійного опрацювання (наведені вище).

Самостійна робота також включає:

опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до семінарських (практичних) занять; систематизацію вивченого матеріалу перед екзаменом; опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей; переклад іноземних джерел встановленої тематики; розроблення мультимедійних презентацій тощо.

Перелік тем для самостійної роботи студента:

1. Державний стандарт вищої освіти в Україні.
2. Система вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку. Вхідження до Єдиного європейського освітнього простору.
3. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи.
4. Європейська кредитно- трансферна система (ECTS).
5. Ступеневість вищої освіти, стисла характеристика освітньо- кваліфікаційних рівнів підготовки фахівців.
6. Система державних стандартів вищої освіти.
7. Місце ВНЗ у системі вищої освіти та системі підготовки кадрів вищими навчальними закладами для економіки України.
8. Загальні відомості про ВНЗ. Статут ВНЗ, Правила внутрішнього трудового розпорядку ВНЗ.
9. Основні структурні підрозділи ВНЗ: ректорат, деканат, кафедри, бібліотека, допоміжні служби.
10. Місце та роль факультету в організації навчально-виховного процесу студентів.
11. Органи самоврядування студентів у ВНЗ та на факультеті: роль в організації навчального процесу, побуту та відпочинку.
12. Організація соціальної захищеності студентів у ВНЗ.
13. Стисла характеристика етапів розвитку ВНЗ та факультетів.
14. Формування навчального комплексу ВНЗ, процеси реструктуризації.
15. Матеріально-технічна база та її удосконалення.
16. Роль ректорів, викладачів - відомих діячів науки та працівників освіти у розвитку та формуванні сучасного іміджу ВНЗ.
17. Міжнародні зв'язки. Підготовка іноземних громадян у ВНЗ. Почесні гості та делегації.
18. Галузева специфіка змісту підготовки економістів у ВНЗ.
19. Потреби економіки та підготовка управлінців нового типу в Україні.
20. Роль економіста в розробці заходів щодо підвищення їх економічної ефективності.
21. Основні завдання, що вирішують економісти.
22. Перелік професійних назв робіт, які здатні виконувати фахівці за напрямом підготовки «Економіка підприємства».
23. Перелік профільюючих дисциплін окремих кафедр.
24. Кадровий склад випускової кафедри.

25. Роль випускової кафедри у забезпеченні змісту та організації підготовки фахівців з економіки.
26. Ознайомлення з навчальним планом: графік навчання, навчальні дисципліни та послідовність їх вивчення, структурно-логічна схема.
27. Характеристика та зміст навчально-методичних комплексів дисциплін з фаху.
28. Організація навчальної роботи на випусковій кафедрі.
29. Організація індивідуальної роботи зі студентами.
30. Порядок навчально-методичної роботи на кафедрі.
31. Організація науково-дослідної діяльності викладачів і студентів, зв'язки з практикою.
32. Види і зміст навчальних занять.
33. Роль і місце кожного виду занять у формуванні фахівця.
34. Лекції, семінарські та практичні заняття як основні форми аудиторних занять.
35. Основні види лекцій. Опорні конспекти лекцій.
36. Форми проведення семінарських і практичних занять.
37. Особливості застосування методів активного навчання, електронно-обчислювальної техніки та інформаційних технологій на заняттях.
38. Організація самостійної роботи студентів у процесі підготовки до семінарських і практичних занять.
39. Консультації та їх значення.
40. Практична підготовка студентів з фаху.
41. Роль і місце навчальних практик у підготовці економістів.
42. Застосування нових технологій навчання під час проведення усіх видів навчальних занять у вищому навчальному закладі та в організації самостійної роботи.
43. Організація та методика впровадження різноманітних форм контролю знань студентів.
44. Сутність комплексної діагностики знань студентів у ВНЗ.
45. Тестування як провідний метод діагностики якості знань студентів.
46. Проведення модульного контролю знань студентів.
47. Суть і складові інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу у ВНЗ.
48. Класифікація джерел загальної, спеціальної, методичної та наукової літератури, галузевих видань.
49. Роль і місце інформаційно-методичного забезпечення у навчальній та науково-дослідній діяльності студентів.
50. Інформаційні можливості сайту ВНЗ.
51. Навчальні структурні підрозділи.
52. Бібліотека вищого навчального закладу як центр інформаційного забезпечення студентів.
53. Пошук літературних джерел та спеціальних матеріалів в Інтернеті.
54. Робота з електронними виданнями.
55. Правила користування бібліотекою. Обов'язки читачів бібліотеки.
56. Характеристика статусу підприємства.
57. Характеристика господарської діяльності (спеціалізація підприємства, види діяльності).
58. Характер організації управління діяльністю підприємства.
59. Організація планово-економічної діяльності на підприємстві.
60. Організація роботи з персоналом підприємства, кількісний та якісний склад кадрової служби.
61. Аналіз нормативних документів, що регламентують її роботу (положення про кадрову службу та посадові інструкції працівників кадрової служби).
62. Оцінка кадрової політики, яка провадиться на підприємстві.
63. Організація маркетингової та комерційної діяльності на підприємстві.
64. Функції та завдання, які виконують фахівці відповідних служб.
65. Аналіз нормативних документів, що регламентують їх діяльність (положення про відповідні служби, посадові інструкції спеціалістів), кількісний та якісний склад фахівців.
66. Основні постачальники ресурсів та споживачі продукції (робіт, товарів, послуг) підприємства. Процес їх пошуку, оцінки та вибору.
67. Порядок та умови укладання угод.

68. Організація грошового обороту. Форми розрахунків, що використовуються.
69. Функції, типові завдання та уміння, якими повинен володіти економіст з метою забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємства.
70. Розробка стратегічних напрямів розвитку підприємства.
71. Планування і прогнозування діяльності підприємства.
72. Розробка і впровадження нововведень.
73. Формування оптимального асортименту продукції.
74. Організація та раціоналізація робочих місць.
75. Розробка ефективних систем мотивації та оплати праці.
76. Прийняття управлінських рішень.
77. Організація антикризового управління.
78. Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції.
79. Методи оцінки особистісних властивостей економіста - кількісні та якісні, прогностичні та практичні.
80. Самовдосконалення. Визначення індивідуальних професійних інтересів студентів.
81. Методи самооцінки студентів: пізнання студентами власних професійних здібностей, виявлення сильних і слабких сторін, визначення стартових умов та діапазону творчого потенціалу.
82. Визначення професійної орієнтації студентів: оцінювання ступеня схильності до діяльності економіста, з'ясування своїх сильних і слабких сторін як особистості.
83. Сутність та роль держави в сучасній економіці.
84. Функції держави у сфері управління економікою.
85. Основні напрямки державного регулювання: бюджетне, податкове, фінансово-кредитне.
86. Сутність та види економічних систем.
87. Класифікація економічних систем за основними класифікаційними ознаками.
88. Відмінності розвитку доіндустріального, індустріального та постіндустріального суспільства.
89. Особливості ринкової, командно-адміністративної, традиційної та змішаної економічних систем.
90. Еволюція розвитку економічних систем.
91. Аналіз переваг та недоліків основних економічних систем.
92. Основи формування інноваційно- інформаційної економіки в Україні.
93. Сутність попиту, фактори що визначають рівень попиту.
94. Нецінові фактори впливу на попит.
95. Поняття еластичності попиту.
96. Закон попиту. Крива попиту.
97. Сутність пропозиції, фактори що визначають розмір пропозиції.
98. Поняття еластичності пропозиції.
99. Нецінові фактори впливу на пропозицію.
100. Поняття макроекономічної рівноваги.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. *Закон України “Про вищу освіту”* від 17 січ. 2002 р. №2984–III // Офіц. вісн. України. — 2002. — № 8. — С. 1–43 [С. 66, С. 67, С. 68].
2. *Методичні рекомендації щодо забезпечення навчального процесу: Зб. док. / Міжрегіон. Акад. упр. персоналом.* — К.: МАУП, 2006. — 116 с.
3. *Про затвердження Положення про державний вищий заклад освіти: Постанова Кабінету Міністрів України* від 5 верес. 1996 р. № 1074 // Освіта України: Нормат.–правові док. — К.: Міленіум, 2001. — С. 429–446.
4. *Про затвердження Положення про освітньо–кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту): Постанова Кабінету Міністрів України* від 20 січ. 1998 р. № 65 // Освіта України:

- Нормат.-правові док. — К: Міленіум, 2001. — С. 375–381.
5. *Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців: Затв. наказом М-ва освіти і науки України від 23.01.04 № 48// Інформ. вісн. — 2004. — № 13. — С. 12–15.*
 6. *Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти в Україні. Історія. Теорія: Підручник. — К.: Либідь, 1998. — 560 с.*
 7. *Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна — Болонья — Саламанка — Прага — Берлін) / Упоряд.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. — Тернопіль: Екон. думка, 2003. — 60 с.*
 8. *Болонський процес: Нормат.-правові док. / Уклад.: З.І. Тимошенко, І. Г. Оніщенко, А. М. Грехов, Ю. І. Палеха. — К.: Європ. ун-т, 2004. — 102 с.*
 9. *Болонський процес: Модель структури додатка до диплома / Уклад.: З.І. Тимошенко, О. І. Казаченко, А. М. Грехов, Ю. А. Гапон, Ю. І. Палеха. — К.: Європ. ун-т, 2004. — 73 с.*
 10. *Вознюк Т. Г. Менеджмент навчально-виховного процесу— К.: Здоров'я, 2002. — 128 с.*
 11. *Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посіб. / Ред. В. Г. Кремень. — Тернопіль: Навч. книга — Богдан, 2004. — 384 с.*
 12. *Гончаренко С. Український педагогічний словник. — К.: Либідь, 1997. — 376 с.*
 13. *Головатий Н. Ф. Учись учиться. — К.: МАУП, 2000.*
 14. *Головатий М. Ф. Європейська й українська освіта — де точки єднання? // Персонал. — 2004. — № 3.*
 15. *Гура О. І. Педагогіка вищої освіти: вступ до спеціальності: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2005. — 224 с.*
 16. *Збірник нормативних актів України щодо організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі: Довід. для працівників вищ. навч. закл. — К.: УАЗТ, 2003. — 410 с.*
 17. *Збірник нормативних актів України щодо організації заочного навчання у вищих навчальних закладах України. — К., 2002.*
 18. *Кузьминський А. І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. — К.: Знання, 2005. — 486 с*
 19. *Любар О. О. Історія української школи і педагогіки: Навч. посіб. / О. О. Любар, М. Г. Стельмахович, Д. Т. Федоренко. — К.: Знання, 2003. — 450 с.*
 20. *Мартиненко С. М. Загальна педагогіка: Навч. посіб. / С. М. Мартиненко, Л. Л. Хоружа. — К.: МАУП, 2002. — 176 с.*
 21. *Мороз І. В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: Довід. для студ. — К.: Освіта України, 2005. — 90 с.*
 22. *Нормативно-правові документи з питань вищої освіти / Ред. Я. Я. Болюбаш — 2004. — 304 с.*
 23. *Освіта в Україні/ Ред. О. А. Кривенко; Упоряд. Є. К. Пашутинський. — К.: Атіка; КНТ, 2004. — 492 с.*
 24. *Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003–2004 рр.) / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін.; Ред. В. Г. Кремень. — К.; Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. — 147 с.*
 26. *Педагогический энциклопедический словарь / Ред. Б. М. Бим-Бад. — М.: БРЭ, 2003. — 528 с.*
 27. *Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К: Знання, 2005. — 399 с.*
 28. *Товажнянський Л. Л. Болонський процес: цикли, ступені, кредити: Монографія / Л. Л. Товажнянський, Є. І. Сокол, Б. В. Клименко. — Х.: НТУ “ХП”, 2004. — 144 с.*
 29. *Фіцула М. М. Педагогіка: Навч. посібник. — 2-ге вид., випр. і допов. — К.: Академія, 2005. — 560 с.*
 30. *Щербань П. М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. посіб. — К.: Вища шк., 2002. — 215 с.*
 31. *Ягунов В. В. Педагогіка: Навч. посіб. — К.: Либідь, 2002. — 560 с.*

Додаткова

32. *Алексеева О. В.* Формування громадянської позиції сучасної молоді // Педагогіка і психологія. — 2006. — № 3.
33. *Андрущенко В.* Модернізація вищої освіти України в контексті Болонського процесу // Болонський процес в дії. — К., 2005. — С. 5–11.
34. *Бабкіна О.* Проблеми підвищення якості вищої освіти в Україні у контексті болонських реформ // Освіта і управління. — 2006. — Т. 9. — № 1. — С. 91–94.
35. *Бондарчук Ю.* Удосконалення форм і методів навчання відповідно до вимог Болонського процесу / Ю. Бондарчук, Г. Чуйко, Н. Чуйко // Вища шк. — 2005. — № 2. — С. 35–41.
36. *Бунда В. В.* Реформування мережі вищих освітніх навчальних закладів України в контексті Болонського процесу / В. В. Бунда, Ф. Г. Ващук // Проблеми адаптації вищої освіти в Україні до європейських стандартів і принципів Болонського процесу. — Ужгород, 2004. — С. 8–12.
37. *Головатий М.* Організаційно–методичні засади інтеграції національної системи освіти України в європейську систему освіти відповідно до Болонського процесу // Освіта і управління. — 2005. — Т. 8. — № 3–4. — С. 157–160.
38. *Гурч Л.* Деякі аспекти впровадження європейської системи ECTS у вищу освіту України // Персонал. — 2004. — № 12. — С. 68–73.
39. *Зайцев М. О.* Впровадження кредитно–модульної системи організації навчального процесу як чинник реформування освіти в контексті Болонського процесу: проблеми та прогнози // Болонський процес: перспективи і розвиток у контексті інтеграції України в європейський простір вищої освіти. — 2004. — С. 135–137.
40. *Зиновьев С.* Научная организация учебного процесса // Alma mater. — 2005. — № 9. — С. 49–54.
41. *Калошин В. Ф.* Вплив емоцій на ефективність навчального процесу: (теорія та практика) / В. Ф. Калошин, О. О. Безносок, Ю. П. Лемешко // Практ. психол. та соц. робота. — 2006. — № 1. — С. 70–74.
42. *Козлакова Г.* Інформатизація навчального процесу — передумова інтеграції до європейського освітнього простору // Болонський процес в дії. — К., 2005. — С. 37–42.
43. *Ніколаєвська А.* Викладання очима студента: досвід організації та проведення моніторингу // Вища освіта України. — 2005. — № 1. — С. 26–28.
44. *Лозова В. І., Троцько Г. В.* Теоретичні основи виховання і навчання. — Х., 2002.
45. *Мельник Н. І.* Освітні можливості Інтернет: Зб. наук. праць // Вісник ХДАК. — Вип. 8. — Х., 2001. — С. 116–120.
46. *Рейс Ф.* Секрети успішного навчання: Практичні поради для студентів. — Л.: Свічадо, 2006. — 256 с
47. *Федоров А. Ф.* Средства администрирования учебного процесса по заочной форме обучения с использованием дистанционных технологий в программной среде “Электронные институты” / А. Ф. Федоров, Д. Ю. Кузнецов, И. С. Паниковский // Инновации в образовании. — 2005. — № 4. — С. 160–161.